

UDRŽITELNÁ DOPRAVA A VEŘEJNÝ PROSTOR

PROJEKT CITYWALK2.0

Konference „Efektivní a udržitelný rozvoj obcí a měst“

11.11.2025 Hradec Králové | Antonín Suk

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

PŘEDSTAVENÍ A CÍLE PROJEKTU

- Nástupce projektu CityWalk (2016-19)
- Projekt programu Interreg Danube Region
- Partneři z Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Moldavska, Rakouska, Rumunska, Slovinska, Srbska
- Cílí na **energetickou náročnost městské dopravy**
- Vazba na kvalitu veřejného prostoru a udržitelnou mobilitu
- Věnuje se transformaci na úrovni města i občanů

O PŘÍSTUPU PROJEKTU

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

Design uličního prostoru

- Zásadní pro pohyb různých dopravních prostředků, ale také pro nedopravní funkce města
- Reakce na modernistické uspořádání infrastruktury
- Vytváření prostoru pro udržitelnější módy dopravy

Změna dopravního chování

- Pravděpodobně nejkomplicovanější aspekt snižování energetické náročnosti
- Vazba na modernistické plánování a jím částečně vyvolané závislosti na automobilové dopravě
- Ve státech EU je téměř polovina vykonaných cest kratších jak 5 km,
- Zvyk, stav infrastruktury, prostředí a udržitelné alternativy

Silná politická vůle a závazek

- Aspekt prolínající se všemi úrovněmi projektu
- Bez vůle nelze docílit klíčových změn
- Předpokládá asertivitu a odvážnost politiků, ale také hledání společných východisek

KLÍČOVÉ ČÁSTI DESIGNU ULICE

Infrastruktura pro pěší

- kvalita chodníků a přechodů (parametry, materiál...)
- zklidňování dopravy → **SDÍLENÉ ZÓNY!**
- kvalita mobiliáře a organizace veřejného prostoru

Cyklo opatření

- integrační opatření a samostatná infrastruktura
- provázání infrastruktury je zásadní
- pozitivní indukce dopravy

Veřejná doprava

- prostorová preference veřejné dopravy
- mobiliář a vybavení zastávek
- Integrace zranitelných skupin

Městská zeleň

- modrozelená infrastruktura a hospodaření s vodou
- ekosystémové služby a adaptační funkce ulice
- estetická funkce

Bezbariérovost

- univerzální design
- osoby s omezenou mobilitou
- vazba na veřejnou dopravu

Parkování a zásobování

- koncepce parkování a zásobování
- vazba na zklidňování a kvalitu veřejného prostoru

PROSTŘEDÍ A JEHO VLIV

ANEB STOPY MODERNISMU

- Architektonický determinismus
- Funkcionalistické (modernistické) hnutí
 - vedoucí roli hrál architekt Le Corbusier
 - Athénská charta -> poválečné projekty (urban renewal)
 - Posiluje dopravní plánování
 - Odkazuje se na lékařské poznání 19. a 20. století -> požadavek na osvětlení, vzduch, otevřené plochy a odstínění od ruchu ulice
 - Neuvažuje psychologický a sociální aspekt měst -> důsledkem je tzv. „desert planning“

PI

AN

• A

•

•

•

• F

• L

•

• C

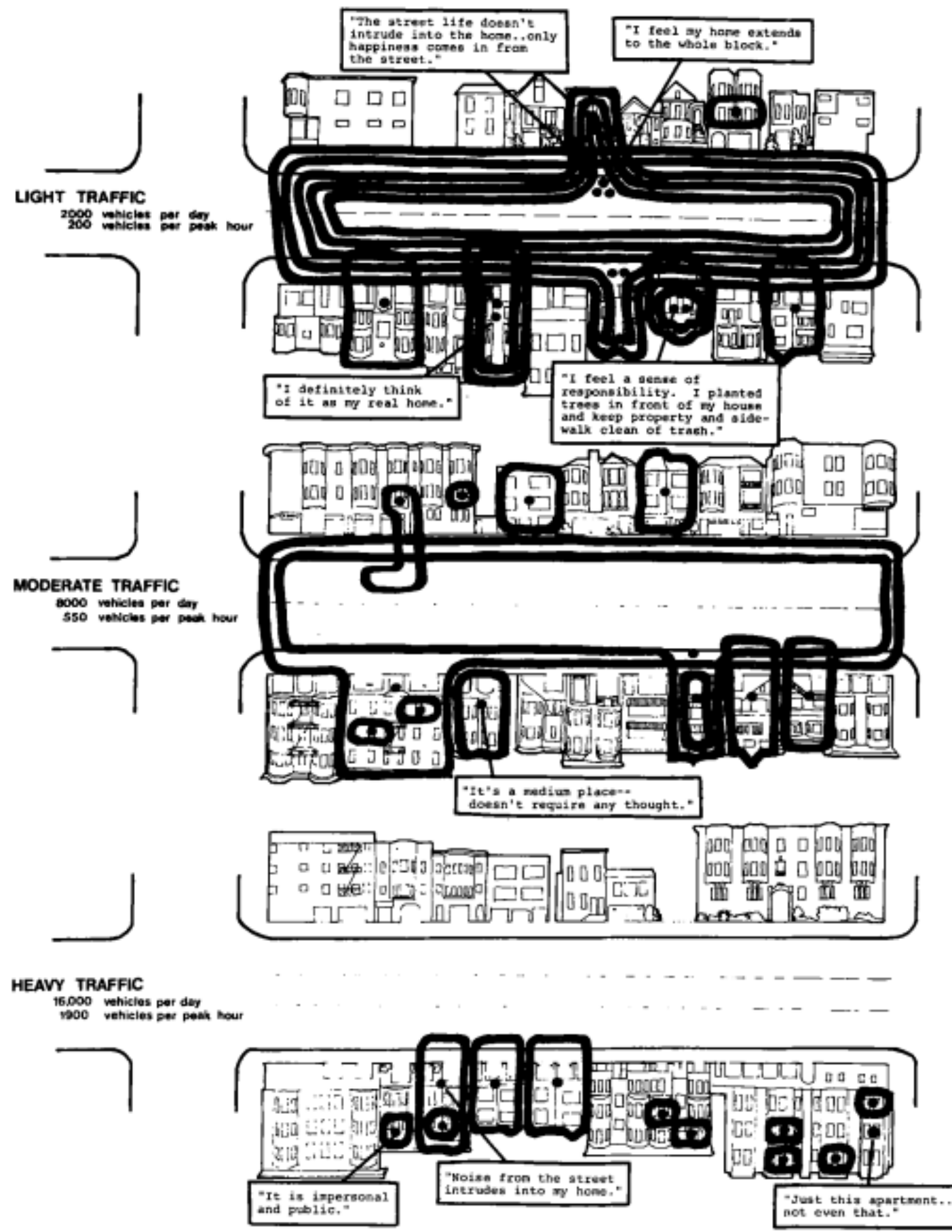

FIGURE 7 *Home Territory*
Lines show areas people indicated as their "home territory."

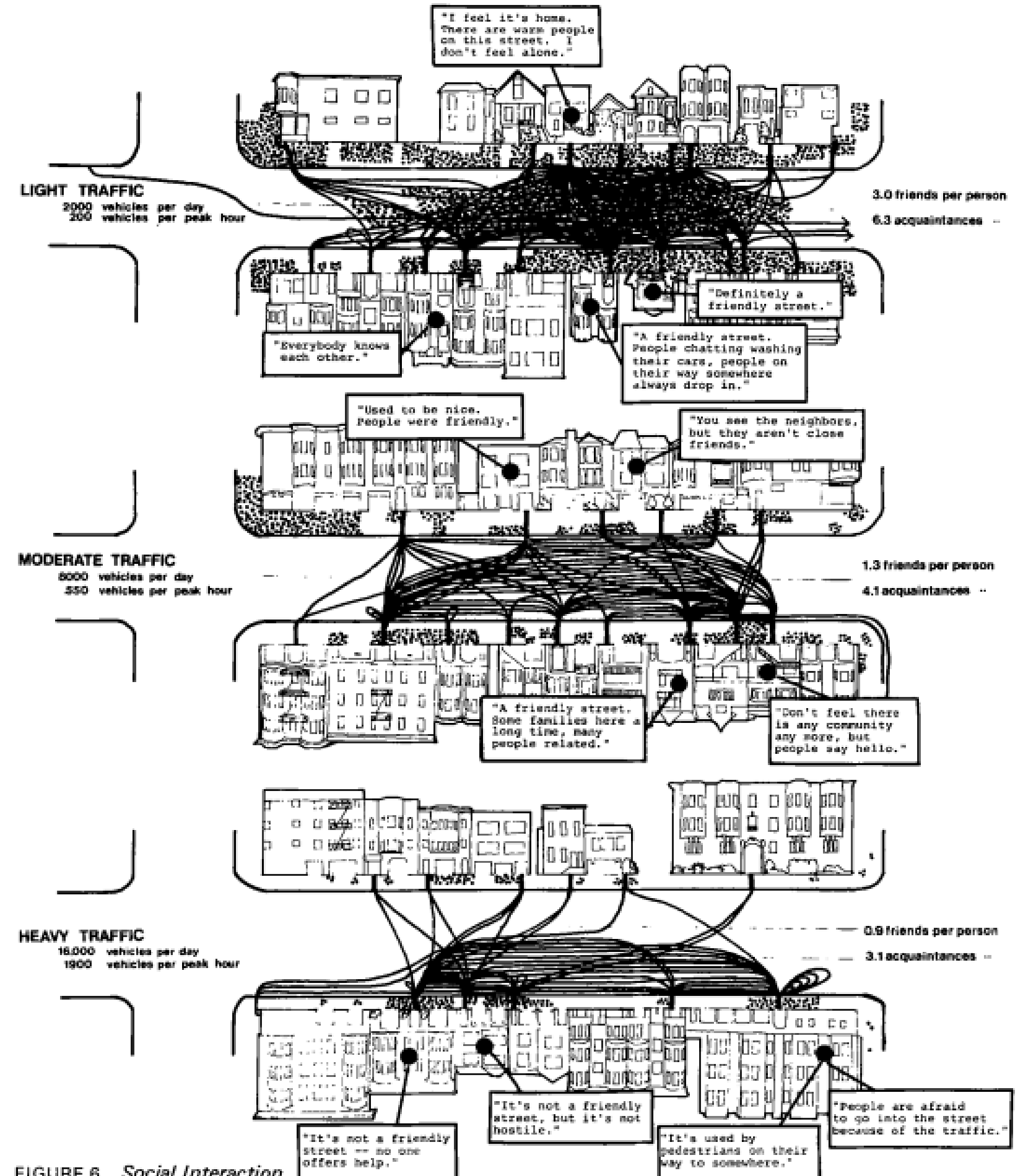

FIGURE 8 *Social Interaction*
Lines show where people said they had friends or acquaintances. Dots show where people are said to gather.

JAK CÍLIT NA DOPRAVNÍ CHOVÁNÍ

Prostřednictvím nabídky
vhodných udržitelných alternativ

S pomocí
interdisciplinárního
prostorového plánování

Skrz demotivační
opatření cílící na
IAD

Motivací k užívání veřejné
a aktivní dopravy

„Behavioural nudges“

Využíváním
digitálních
technologií

Vzděláváním, participací
a osvětovými kampaněmi

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

POSILOVÁNÍ POLITICKÉ VŮLE A ZÁVAZKU

- „Evidence-based“ přístupy
- Identifikace a zapojování stakeholderů do projektů
- Využívání pilotních projektů, taktického urbanismu a přechodných opatření
- Sdílení dobré praxe a předávání informací a znalostí osobám s rozhodovací pravomocí (decision makers)

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

DOBRÁ PRAXE

2.0

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

Before

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

LENT/LENT, MARIBOR, SLOVINSKO

Projekt zdůrazňuje významnost veřejných prostorů v centrech měst jako míst pro společenskou interakci. Z hlediska organizace dopravy spočívá realizace v omezení dopravy pouze pro rezidenty, zásobování, jednostopá vozidla a vozidla veřejné dopravy, čímž bylo docíleno bezpečnějšího prostředí a příjemnějšího prostředí pro pěší a zdůrazněna pobytová funkce. Na nábreží bylo doplněno 175 stromů a několik druhů trvalek. Revitalizovaný prostor je součástí rekreačního prstence kolem řeky Dráva. Došlo ke změně na sdílený prostor, který upřednostňuje pěší a cyklistickou dopravu a zároveň zachovává pohledové osy historického města. Design podporuje sociální funkci města a udržitelné druhy dopravy.

V roce 2019 se konalo výběrové řízení, na jehož základě byl vybrán architektonický ateliér, který vypracoval projektovou dokumentaci. Stavebník byl vysoutěžen v květnu 2022 a realizace byla, společně s dalšími úpravami, dokončena v prosinci 2023. Celkové náklady projektu činily 8,91 mil. euro, přičemž 2,38 mil. eur bylo poskytnuto z EFRR. Cílem projektu bylo vytvořit jednotný prostor, který by neodděloval různé typy uživatelů a naopak podporoval širší mix funkcí včetně sociálního a rekreačního využití.

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

ZÁHŘEBSKÁ ULICE, POREČ, CHORVATSKO

Projekt s názvem Živé ulice cílí na tvorbu městských prostorů s omezeným automobilovým provozem a posílenou sociální funkcí. Jeho klíčovou částí je využití participativního přístupu a zapojení různých stakeholderů. V případě Poreči byla pro motorovou dopravu dočasně uzavřena ulice Záhřebská a prostor byl využit pro workshopy, přednášky, promítání filmů a občanské diskuze. Z realizace vyplývá potenciál městských prostorů pro sociální interakci.

Město Poreč se do projektu Živých ulic zapojil o ohledem na data, která vyplynula ze akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SEAP/SECAP). A to zejména na ta data, která poukazovala na vysokou energetickou náročnost dopravního sektoru a rovněž rozsah emisí CO₂. Záhřebská ulice byla uzavřena po dobu dvou dnů a byla doplněna o mobiliář, městskou zeleň a bezbariérový lichoběžníkový parklet. Projekt je součástí širšího závazku města Poreč v oblasti udržitelného cestovního ruchu a zvyšování kvality života obyvatel. Z hlediska financí byl projekt podpořen grantem EUKI ve výši 22 100 euro.

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

SUPERGRÄTZL FAVORITEN, VÍDEŇ, RAKOUSKO

Projekt Supergrätzl se snaží snížit rozsah motorové dopravy a podpořit chůzi, cyklistiku a veřejnou dopravu, a to prostřednictvím reorganizace prostoru, podporou nových aktivit a poskytnutím větší míry svobody pohybu. Ruku v ruce je s reorganizací spojeno ozelenění prostoru, které cílí na problém přehřívání městských oblastí a rizika spojená s hlukem a znečištěním. Úspěch projektu závisí na aktivním zapojení komunity, přičemž zásahy ve veřejných prostorech mají podporovat participaci residentů. V průběhu času se očekává, že residenti vezmou lokální prostory za své a přeberou za ně část zodpovědnosti. Obyvatelé tak budou přímo přispívat k rozvoji oblasti v rámci definovaném projektem včetně příslušných regulací.

Realizace byla prvně spuštěna v červnu 2022, a to ve zkušebním režimu. Ke zklidnění dopravy je využíváno vodorovného dopravního značení, vysazených chodníkových ploch a modálních filtrů. Cyklisté se tak mohou na křižovatkách pohybovat volněji než auta, která jsou vedena na páteřní komunikace. Poblíž školy v ulici Herzgasse byla zavedena zóna pro pěší s cílem poskytnout sociální a odpočinkové zázemí. V průběhu zkušebního režimu byli residenti informováni o postupu transformace oblasti (aktualizace byly vícejazyčné).

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

ROZTOČ KOLO, MĚSTO RUMA, SRBSKO

Akce „Roztoč kolo“ byla navržena s cílem řešit rostoucí problém obezity u dětí i dospělých, který souvisí se sedavým způsobem života a s nadužíváním aut. Akce upozorňuje na potřebu aktivní dopravy ve snaze snižovat negativní dopady nezdravého životního stylu na fyzické a dušení zdraví. Obecným cílem projektu je vést osvětovou kampaň a podpořit rodiny v osvojení zdravějšího a více aktivního životního stylu, který rovněž podporuje sociální a rodinné vazby.

Akce se konala při příležitosti Mezinárodního dne rodiny a Světového dne pohybu a její součástí byl hodinový průvod nemotorových vozidel, kterého se zúčastnilo tisíce lidí napříč generacemi. V průběhu akce byly ulice uzavřeny pro motorovou dopravu. Na průvod navazovaly hudební představení, dobrovolné zdravotní prohlídky a workshopy. Akce byla organizována s asistencí policie, příslušníků zdravotnických služeb a dobrovolníků. Do akce byly rovněž zapojeny zástupci zranitelných skupin, zastoupené např. Sremskou asociací paraplegiků. Akce byla financována z městských a krajských zdrojů a je v souladu s vládní politikou v oblasti mládeže, zdraví, sportu a cestovního ruchu.

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

MĚSTO PRO KOLA, NYÍREGYHÁZA, MAĎARSKO

Úroveň cyklistiky a s ní spojené kultury je ve městě na poměrně nízké úrovni. Cyklistika tak není vnímána jako relevantní dopravní mód, což pasivně přispívá ke kongescím. Zejména kongesce v blízkosti škol vyvolávají obavy ohledně bezpečnosti a kvality ovzduší. V reakci na to pořádá město od roku 2018 akci s názvem “Město pro kola”, která cílí na uvedené problémy a snaží se vytvářet vhodné prostředí pro rozvoj cyklistiky. V rámci akce prozkoumávají účastníci 80 km dlouhou síť cyklistických tras a v jednotlivých čtvrtích sbírají známky. Tyto známky následně mohou směnit za různé odměny. Akce podporuje aktivní životní styl a propaguje jízdu na kole, zejména mezi mladými, jako zdravější a ekologičtější alternativu k jízdě automobilem.

Od svého vzniku se akce stala klíčovou událostí v Nyíregyháze a k roku 2023 přilákala již téměř dva tisíce účastníků. Cyklisté se mohou registrovat v Bike Pointech v 11 čtvrtích. V těchto místech se mohou občerstvit a zúčastnit se některých aktivit, jako jsou dopravní kvízy či kurzy zručnosti. Sponzorované Bike Pointy nabízejí širší možnosti a snaží se občany zapojovat do procesu budování cyklistické komunity.

After

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

ZDRAVOTNÍ LÍSTEK, CLUJ-NAPOCA, RUMUNSKO

Cluj-Napoca, stejně jako mnoho evropských měst, čelí problémům s kongescí, znečištěným ovzduším a emisemi skleníkových plynů v důsledku zvýšeného provozu automobilů. S cílem čelit těmto problému spustilo město iniciativu "Zdravotní lístek", která navazuje na strategii města, jež se zaměřuje na podporu aktivní mobility a snižování emisí uhlíku. Iniciativa je založená na kombinaci technologií a fyzické aktivity a umožňuje obyvatelům získávat různé odměny prostřednictvím cvičení. Aktivita jsou navrženy tak, aby byly přístupné lidem všech věkových kategorií, jsou inkluzivní a podporují zdravý a aktivní životní styl.

Mezi hlavní taháky patří tzv. chytré sportovní stanice. První byla nainstalována poblíž autobusové zastávky v roce 2022. Zde mohou cestující získat jízdenku zdarma, pokud splní některé aktivity, např. udělají 20 dřepů do dvou minut. Nejnovější stanice, přidané v září 2022, nabízejí cyklistické výzvy, které účastníci plní formou simulace - jízdou na stacionárním kole a sledováním trasy na obrazovce. Účastníkům je navíc poskytnuta zpětná vazba ohledně jejich jízdy a informace o umístění na žebříčku. Iniciativa je podporována vedením města a radou města a byla vytvořena společností Life is Hard ve spolupráci s místními partnery.

KONTAKTNÍ INFORMACE

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0

<https://www.facebook.com/CityWalk.project>

<https://interreg-danube.eu/projects/citywalk-2-0>

antonin.suk@mmp.cz

DĚKUJI ZA POZORNOST

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

CITYWALK 2.0